

FI lausuntopyyntö VV

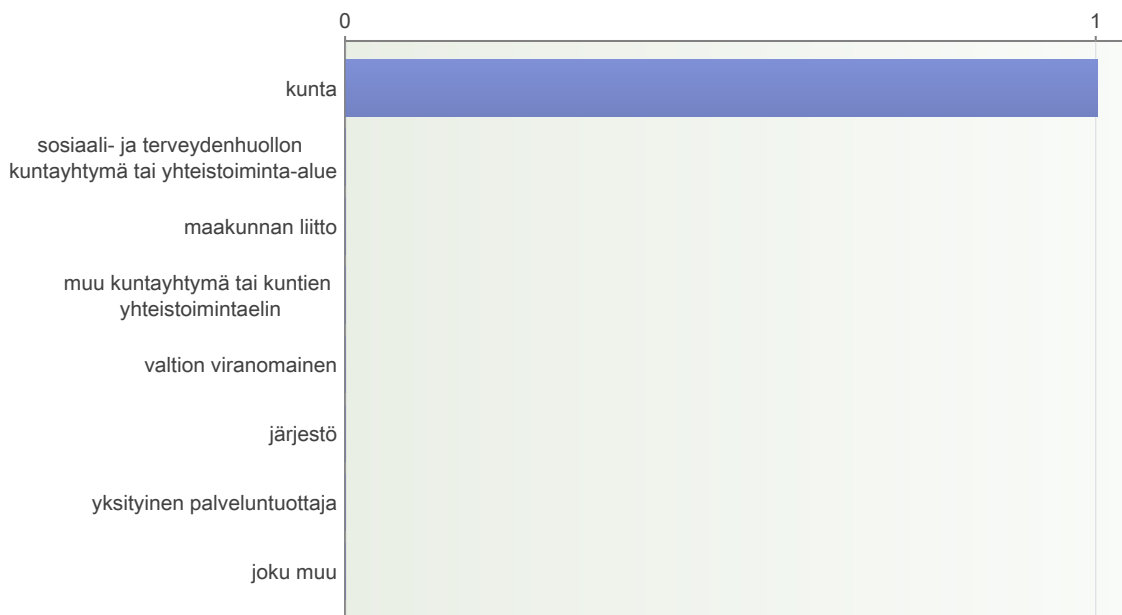
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Paltamon kunta	Raija Leinonen	kj Arto Laurikainen, arto.laurikainen@paltamo.fi, 044 2885 600	13.3.2017	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

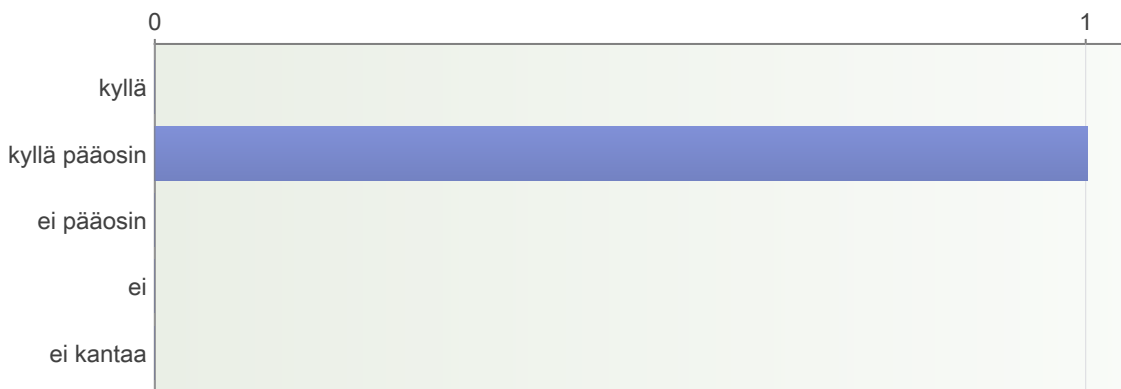
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistus on tarpeellinen. Malli kaipaa kuitenkin yksinkertaistamista ja selkeytystä. Esitetty malli on ristiriidassa asetettujen tavoitteiden, kuten yhdenvertaisuus, palvelujen integraatio ja kustannusten hillintä. Esitetty ohjausjärjestelmä ei takaa kokonaisuuden hallintaa, joka mahdollistaa malliin sisältyvien riskien hallinnan. Yhdenvertaisuuden saatavuuden parantumista on mahdoton arvioida ja lopputulos riippuu kunkin maakunnan toimista. Suoran valinnanvapauden palvelut keskittyisivät kaupunkiseuduille.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

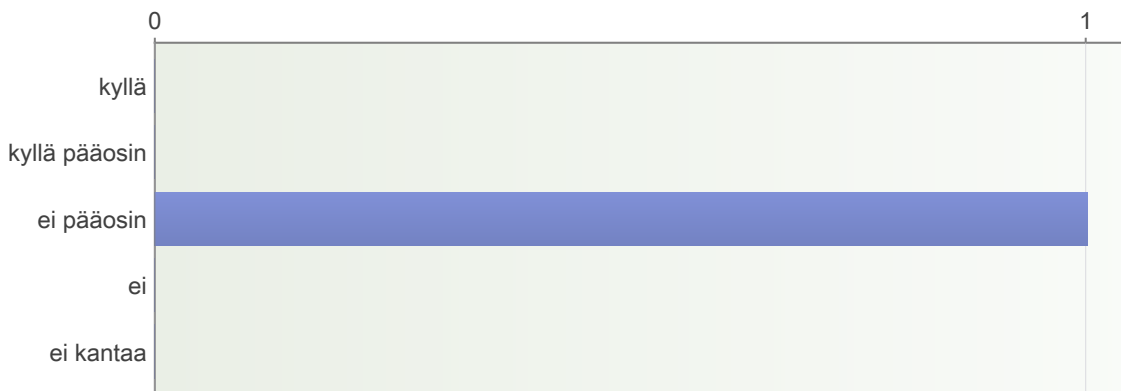
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jää edistäisikö laki vaikutusmahdollisuuksia tarkoituksenmukaisella tavalla. Potilailla ei ole usein tarpeeksi tietoa mallin käyttämiseen. Kokonaisuus on vaikeasti hahmotettava ja monimutkainen. Liikelayosten kierto tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluja parantamisen sijaan. hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden.
Monilla alueilla ei todellista valinnanvapautta synny.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

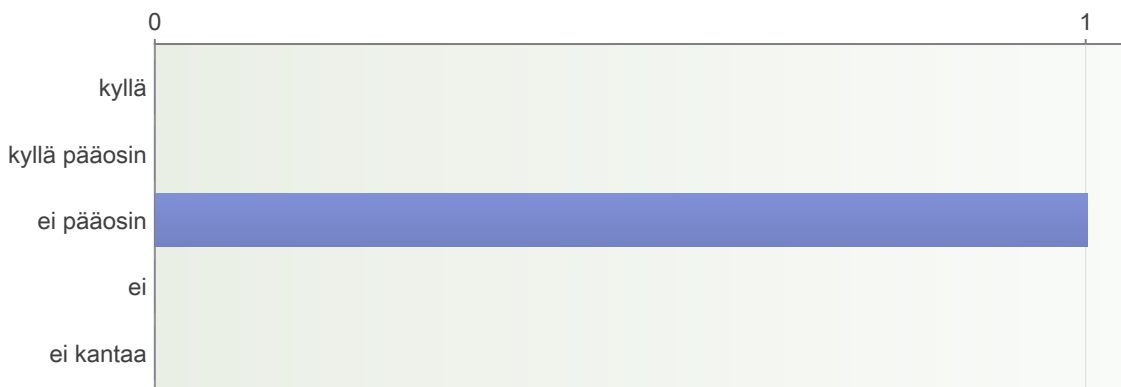
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus toteutuu vain jos on tarjontaa, jota ei kaikkialla ole. Varsinkin paljon palveluja tarvitsevilla ei usein ole kykyä, mahdollisuutta arvioida ja verrata palveluja suhteessa omaan tarpeeseen.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

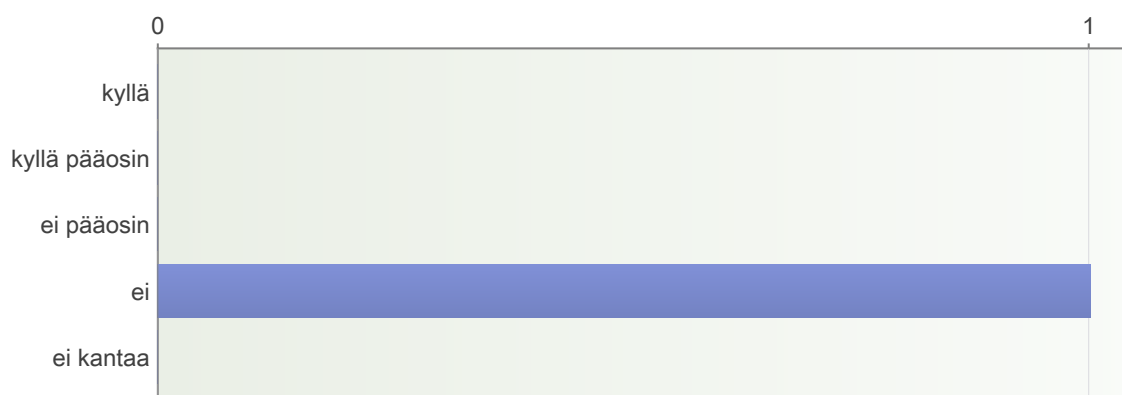
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty malli vaarantaa tavoitteena olevan ja joillain alueilla jo toteutetun integraation. Kuka huolehtii palveluketjujen toimivuudesta? Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää paljon asiantuntijaresursseja.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

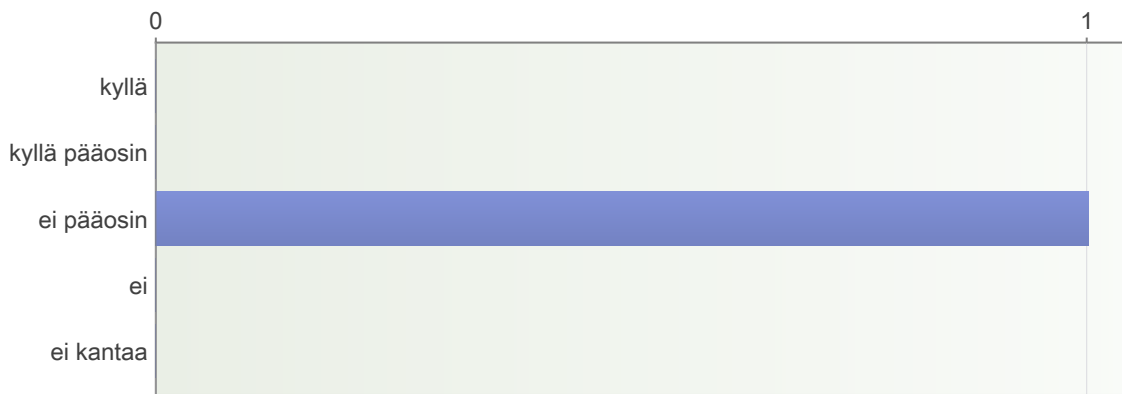
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavoista ja ohjata palvelujen kokonaisuutta. Se vaarantaa integraation toteutumisen ja lisää osaoptimoinnin riskiä. Mikäli kustannusten hillintä ei onnistu se merkitsee kiinteällä budjettirahoituksella sitä, että palvelujen kattavuutta, saavutettavuutta ja/tai sisältöä joudutaan supistamaan tai laatua alentamaan.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

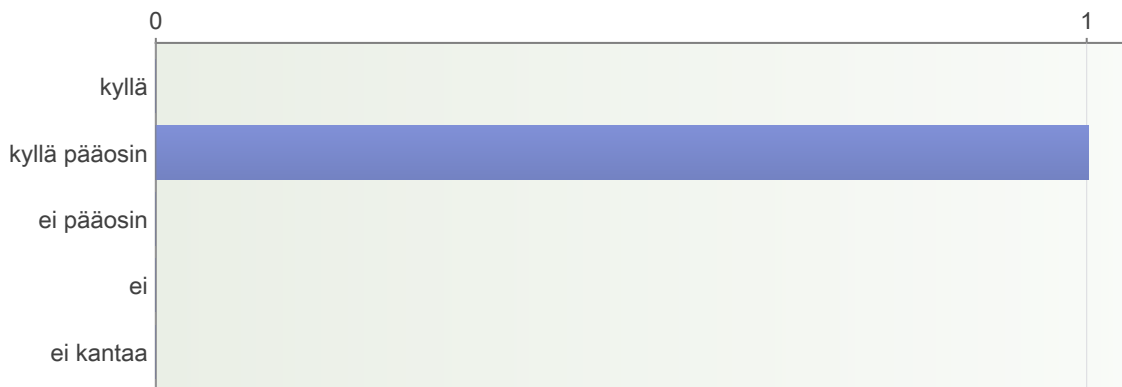
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset kaventavat maakunnan mahdollisuuksia käyttää itsehallinnollista päätösvaltaa. Toimintojen siirtyminen osittain osakeyhtiöihin vie ne demokraattisen kontrollin ja ohjauksen ulkopuolelle. Vaatimus asiakassetelin käytön 15 %:n minimivaatimuksesta ei perustu mihinkään faktaan.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

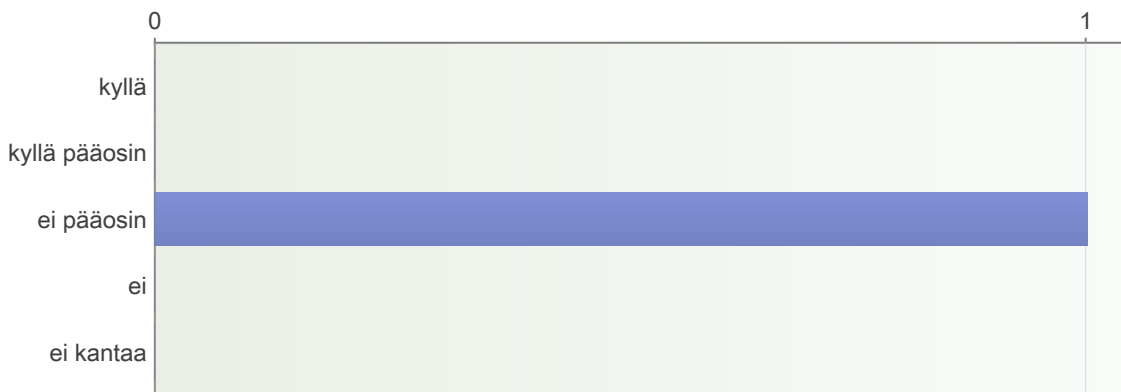
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laajempi pohja järjestää palveluja parantaa mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja. Valinnanvapaus näin toteutettuna kuitenkin lisää disintegraation ja osaoptimoinnin vaaraa.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

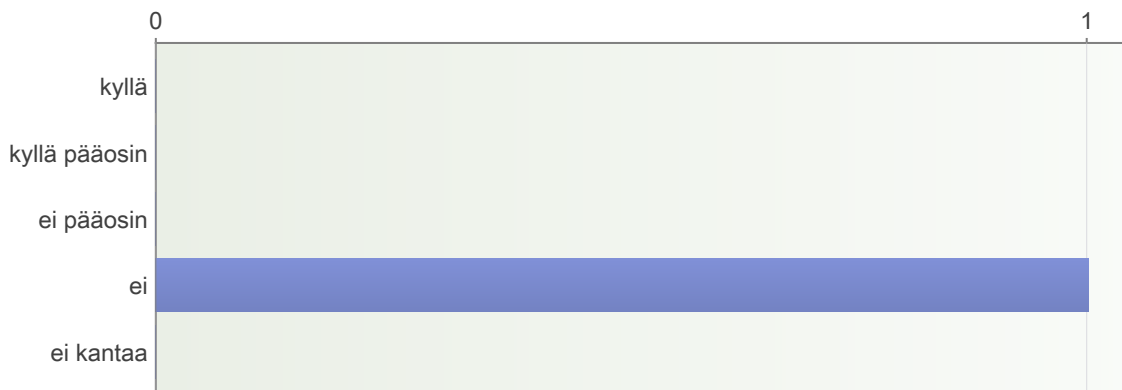
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikä on lyhytaikaista ja tilapäistä avun tarvetta ja mikä kiireellistä hoidon tarvetta? Kenen tekemän arvion perusteella?

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

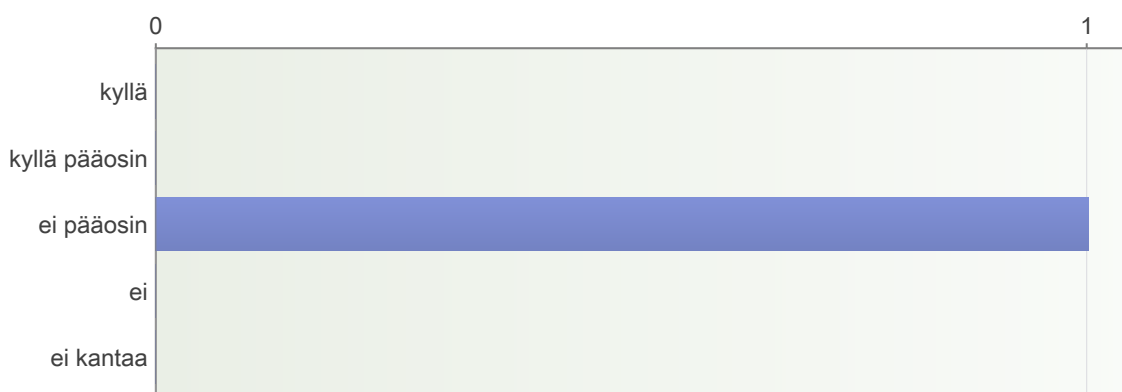
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla ei ole maksusetelijärjestelmässä suoria ohjaus- eikä vaikuttamismahdollisuuksia suhteessa tuottajaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

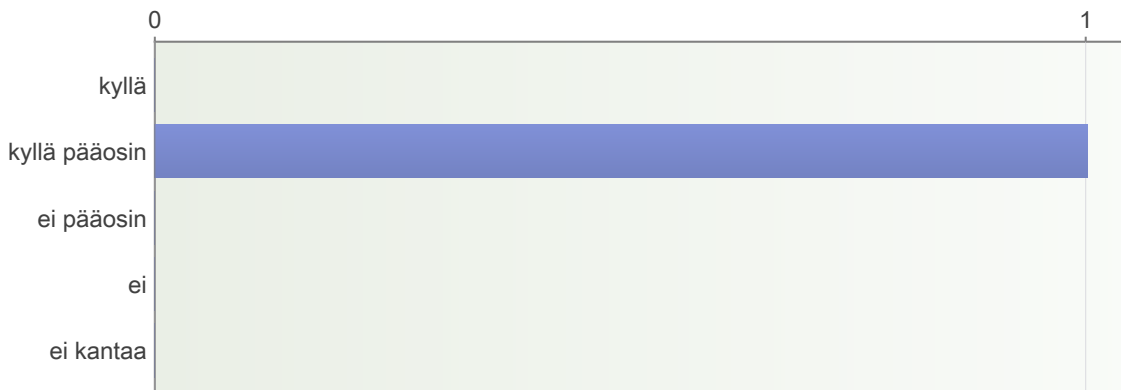
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaisvastuun hajoaminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelujen ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi heikentää palvelujen integraatiota ja aiheuttaa viivästyksiä ja aiheuttaa sekaannusta käyttäjissä.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

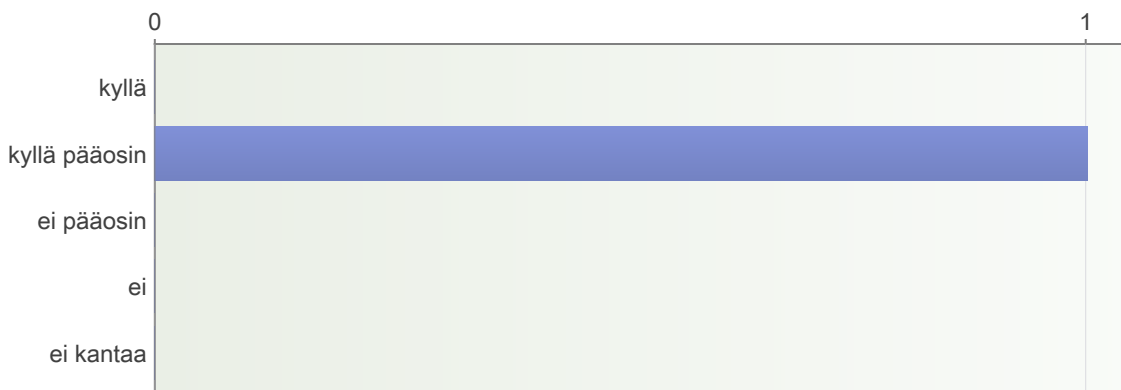
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuitenkin vain jos asiakkaalla on riittävästi tietoa vaihtoehtoista ja kyky verrata vaihtoehtoja.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

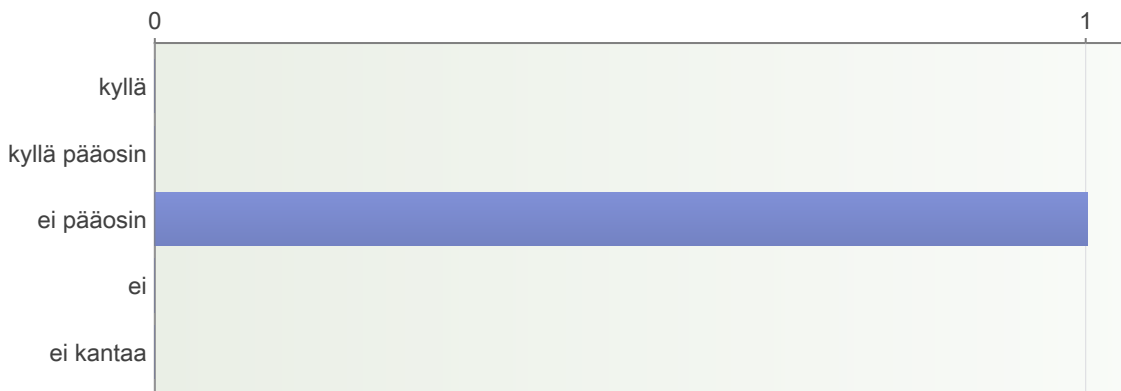
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu taas tiedosta ja kyvystä valita. Joissain kiireellisissä erityistilanteissa tarpeen rajata.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

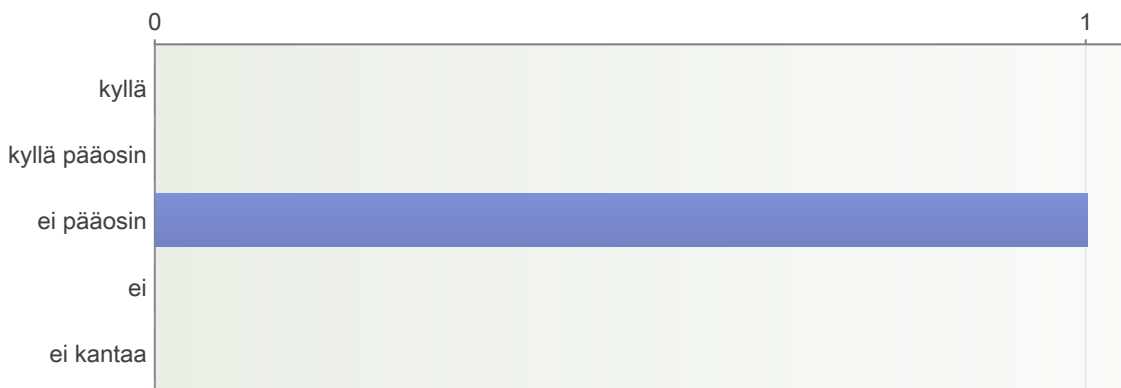
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisäisi asiakkaan valinnanvapautta oleellisesti. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää epäselväksi miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään, miten asiakas tietää millaisia palveluja on oikeutettu saamaan.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

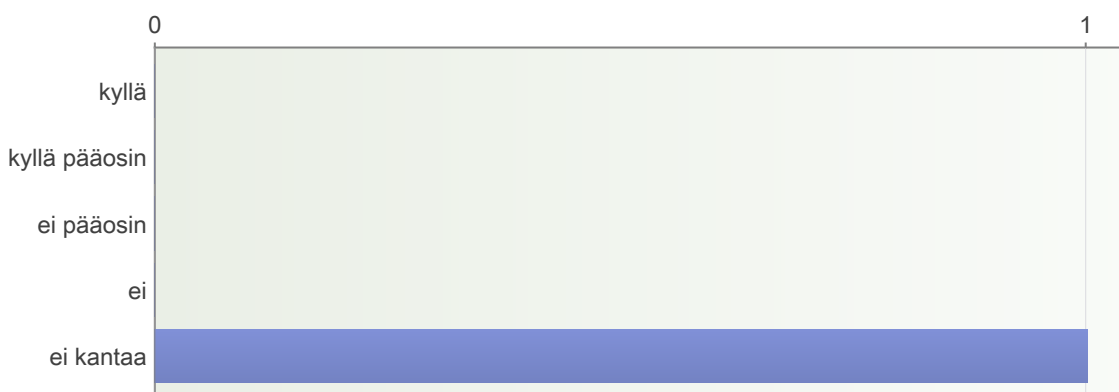
- Esityksessä jää epäselväksi maakunnan, maakunnan liikelaitoksen, sote-keskusten ja ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palvelutuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet.

Järjestelmä johtaa monien maakunnan toimintojen yhtiöittämiseen. Perustettavien yhtiöiden oikeus käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja, esim. laboratorio- ja kuvantamispalvelut ja tietohallintopalvelut, on hankintalaki huomioiden ongelmallista ellei mahdotonta.

Mikäli kunnat ja maakunta perustavat ICT- ja tietohallintoon yhteisen inhouse-yhtiön, eivät maakunnan yhtiöt, kuten sosiaali- ja terveyskeskus tai yksityinen palvelun tuottaja voi käyttää sitä hyväkseen. Sosiaali- ja terveyskeskukset joutuisivat tällöin kilpailuttamaa omat ICT- ja tietohallintopalvelut, joka maksaisi valtavasti ja vaarantaisi tietojen yhteensopivuuden ja siten potilasturvallisuuden.

32. 10c. Ovatko asiakasetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

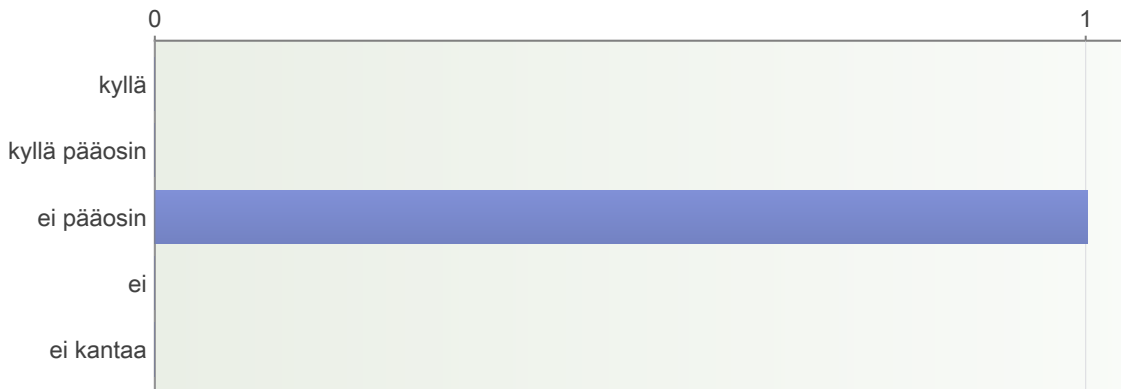
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 15 %:n vähimmäistaso asiakassetelien palvelujen osalta ei perustu mihinkään.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

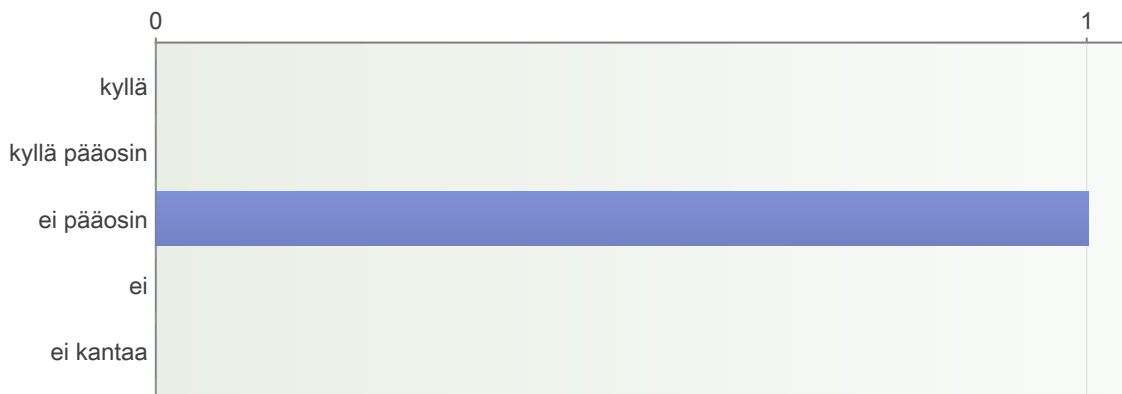
Vastaajien määrä: 1

- Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisesta budjetista ja asia kaipaa vielä lisää kokeiluja toimivan mallin varmistamiseksi.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

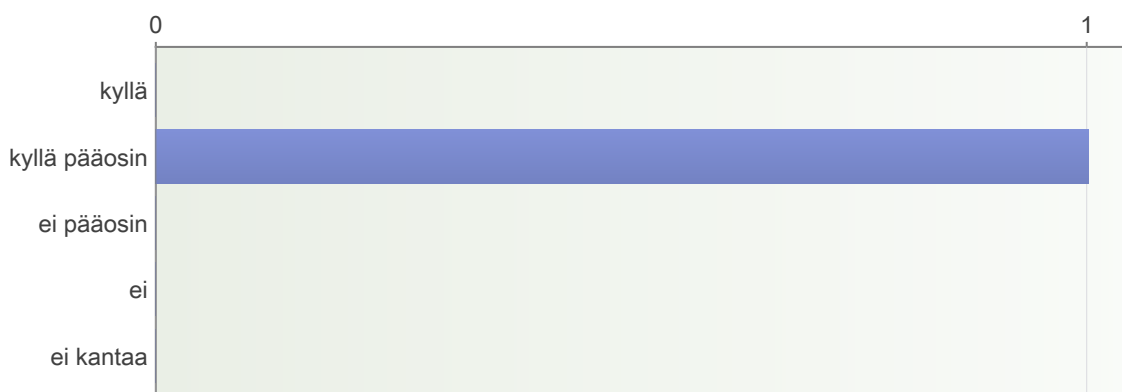
37. Vapaaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen ei sisälly vaikutusten tai kustannusten arviointia. Kun tukihenkilö ei voi olla palvelus-/toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään tai tuottajaan on henkilöstön saatavuus ongelmallista. Sen toteuttaminen vapaaehtoisvoimin on epärealistista.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

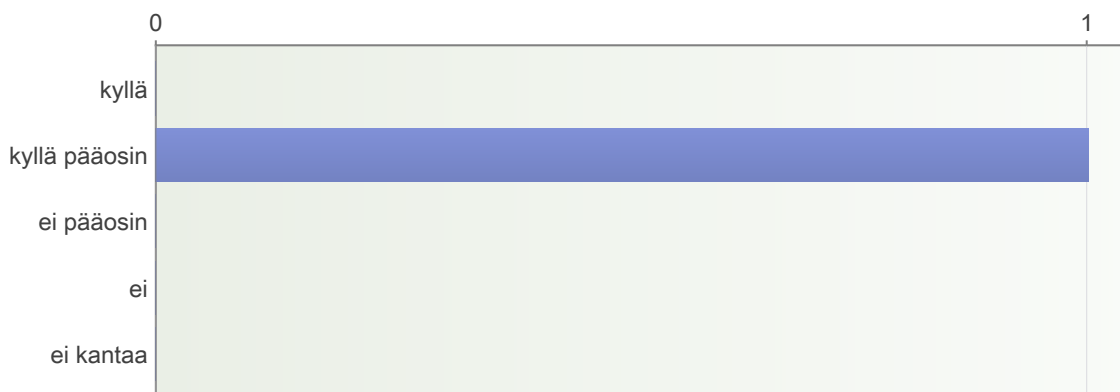

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

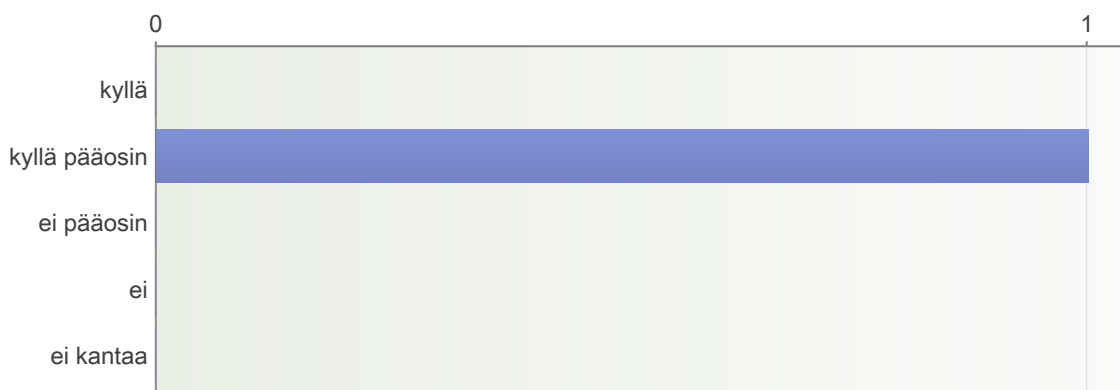

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

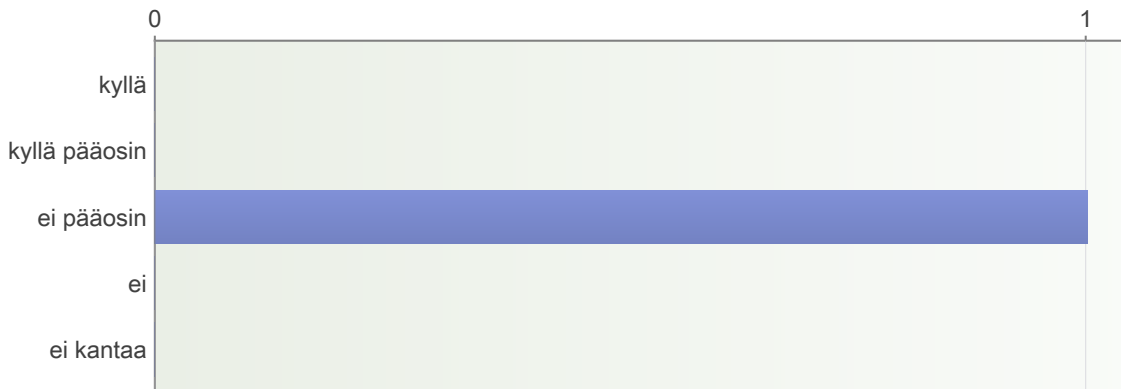
Vastaajien määrä: 1

- Tietojärjestelmien yhteensopivuus on ehdoton edellytys.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

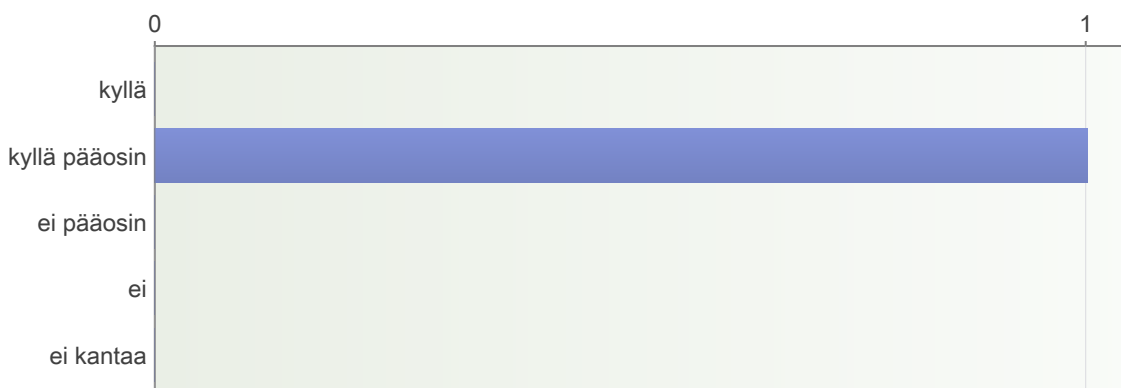
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, voi se kannustaa tuottajaa ohjaamaan asiakkaan liikelaitoksen tai toisen palvelun tuottajan hoidettavaksi. Peruste voi myös johtaa kohdennettuun asiakashankintaan. Suun terveydenhuollossa kapitaatiokertoimet eivät ole toimivia. Mahdollinen kaksoislaskutuksen vaara pitää selvittää.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

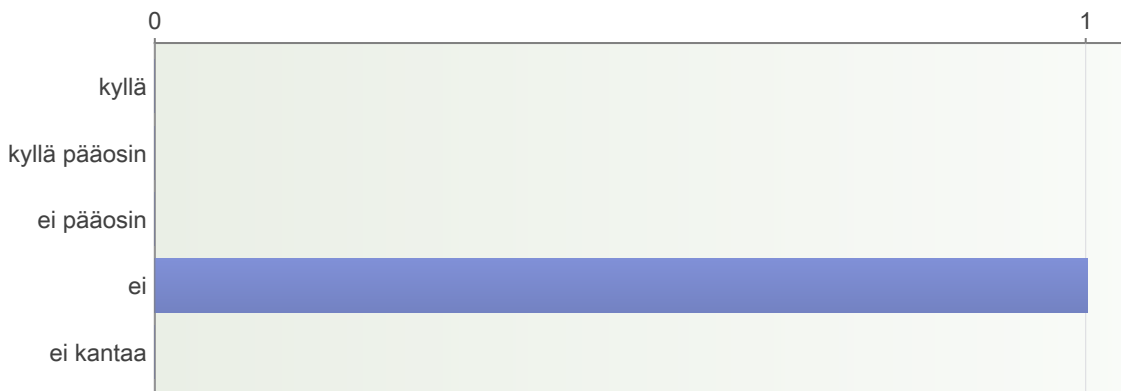

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

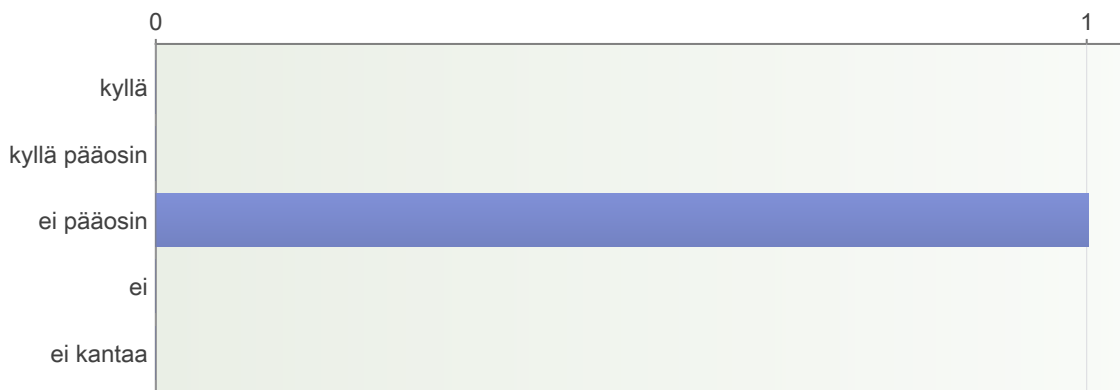
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapautta on ensin kokeiltava joillakin vapaaehtoisilla alueilla. Niiden kokemusten perusteella on arvioitava mallin toimivuutta. Myös nykyisten sosiaali- ja terveyspalveluiden yksityistämiskokemusten kokemuksia tulee hyödyntää ennen lopullista ratkaisua.
Tietojärjestelmien yhteensovittaminen on valtava tehtävä, joka tulee yhteen sovittaa tulevien muutosten kanssa. Se edellyttää riittävän pitkän siirtymäajan jo käytännön syistä. Tämä tarkoittaa myös mahdollisten yhtiöittämisten siirtämistä samaan aikatauluun.
Tietojärjestelmien muutosten ja siirtojen uusille organisaatioille kustannusvaikutukset pitää arvioida etukäteen. Kokemus on osoittanut, että tällaiset muutokset ovat olleet ennakoimattoman kalliita ja aikaa vieviä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

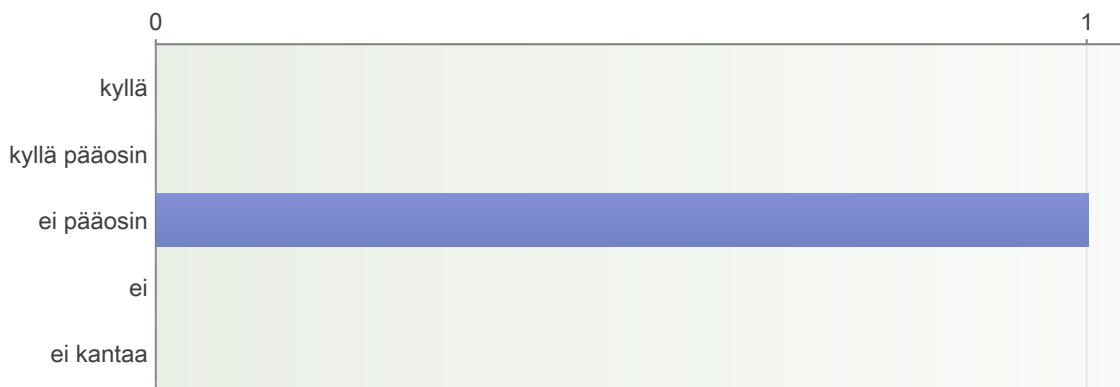
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunnitellut asetuksenantovaltuudet todennäköisesti rajoittavat maakunnan itsemääräämisoikeutta. Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuutta käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

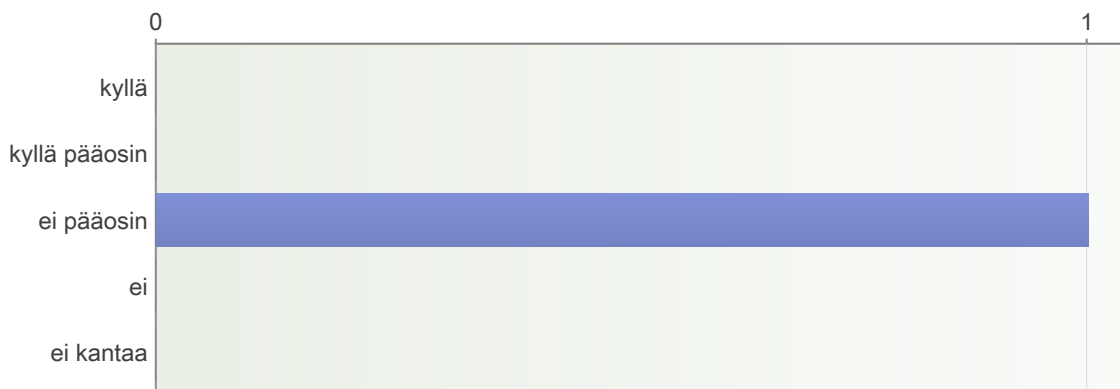
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Todennäköisesti markkinat syntyisivät isommille kaupunkiseuduille. Riskinä on, että markkinat edelleen keskittyisivät kansainvälisille konserneille, joka on tavoitteiden vastaista. Kyse on myös alueellisesta tasavaruudesta.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisen alkuvaiheen jälkeen markkinat keskittyvät suurille tuottajaorganisaatioille kuten on käynyt mm. palveluasumisessa ja monessa muussa sotien yksityisessä palvelutuotannossa. Pienelle toimijalle on lähes mahdotonta lähteä perustamaan suurten konsernien kanssa kilpailevia sosiaali- ja terveyskeskuksia.

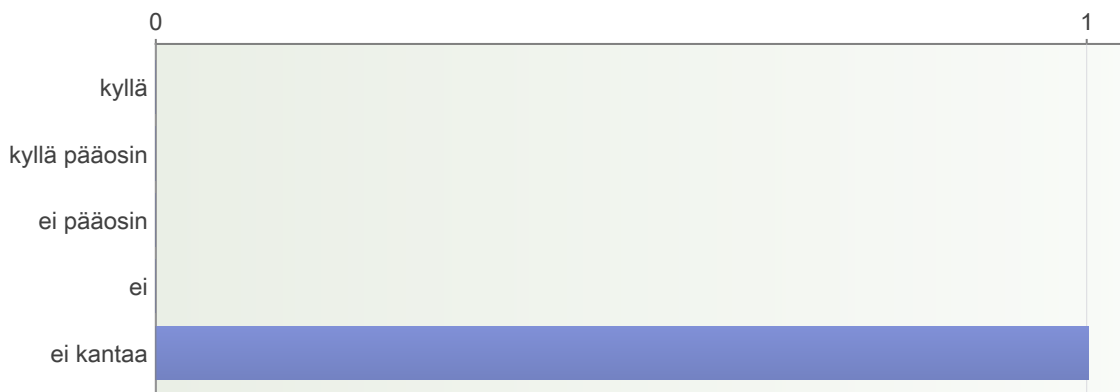
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan se lisää kilpailua ja parantaa palvelujen laatua. Todellista kehitystä on kuitenkin mahdoton arvioida ilman kokeilujen tuomia kokemuksia. On vaikea arvioida, kuinka uudistus lopulta vaikuttaa asiakkaiden valintoihin, sillä esim. mainonta ja markkinointi ohjaavat kuluttajien valintoja. Siksi olisi tärkeää ensin kokeilla esitettyjä valinnanvapauden muotoja.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

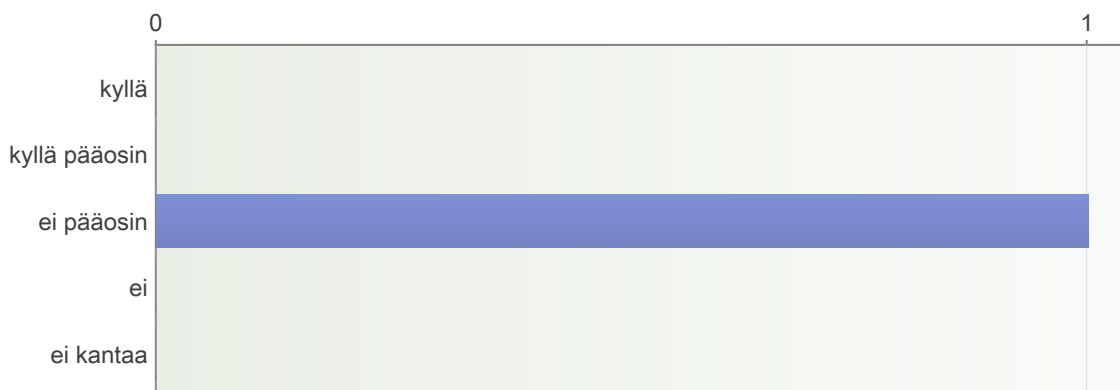

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Osa vaikutuksista riippuu maakunnan tekemistä päätöksistä, eikä niitä siten voi tässä kaikilta osin arvioida.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kainuussa muutos ei kuntien näkökulmasta ole merkittävä. Nykyisen ELY:n rooli ei ole vielä täysin hahmottunut.
Mikäli laajamittainen yhtiöittäminen toteutuu, tulee edunvalvonnan kenttä monimutkaistumaan.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden lisääminen on periaatteessa tavoiteltava asia.

Valinnanvapauden mukaan ottamista maakuntauudistukseen esitetyllä tavalla ei kuitenkaan pidä toteuttaa nyt, koska muutokset ovat joka tapauksessa suuria koko maassa.

Valinnanvapaus esitetyssä muodossa johtaa epätasa-arvoon maan eri osissa ja on siten perustuslain näkökulmasta ongelmallinen. Se vaikeuttaa integraation toteuttamista ja siten säästötavoitteiden toteutumista ja lisää osaoptimoinnin riskiä.

Valinnanvapaus ja sen edellyttämä yhtiöittäminen vie osan toiminnoista julkisen kontrollin ulottumattomiin ja johtaa, hankintalaki huomioiden, ongelmiin tukipalvelujen toteuttamisessa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.